

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletno . . . 180 K
mesečno 15 .
za zased. ozemlje . 300 .
za inozemstvo . . . 40e
—
Oglaš za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 2 K
mali oglaš do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 10/2
Telefon št. 72.
Upravništvo:
Sodna ulica št. 6.
Telefon št. 88.
Račun kr. počt. štek. urada
št. 11.842

Ljubljana, 19. marca.

Stali smo danes popoldne na Rožniku in poslušali. Votlo grmenje je prihajalo tam od zapada in spomnili smo se onih nedavnih časov, ko so ob Soči rigali topovi smrt in pogin. Takrat so razdevala laške granate naše domačije, dan na dan so padale na krvavi fronti tudi hektombe sinov našega naroda. Gledali smo beodo našega ljudstva, strah in ubožstvo naših beguncev — in vendar: Čim bližje so grmeli topovi, tem lažje so utripala naša srca. Iz razvalin porušenih slovenskih domačij, iz grobov jugoslovenskih vojakov je klila žlahtna roža naše svobode. Trpljenje našega naroda nam je bilo sveta daritev na altarju našega osvobođenja in ujedinjenja. Na uho je udarjal daljni šum goriških bitk, naš pogled pa je objel belo Ljubljano in njen prijazni gradič in v duhu smo videli plapolati na njem vsele barve jugoslovenske države. O časi grenkobe in veselja, o spomladni radostnega pričakovanja! O topovi!

Naznanjali ste svobodo, pa povedali niste, da hranite za nas še smrtno strele. Povedali niste, da vas bomo poslušali enkrat ko bo vaš grom trgal naša srca in ko bo vaš glas mrtvaška pesem. O naše oči, vedele niste, da bodele zrlje pošasno črno zastavo vihtrati v spomladanskem solncu ko bodo v našem solčnem Primorju grmeli topovi. Onarod, ki si ostavljal svojo rodno grudo ponižan in raztrgan, pa vendar v zmagovalni zavesi, da bo zopet tvoja, popolnoma tvoja, vedel nisi, da se boš vračal v novo, hujše robstvo. O sinovi naši, ki ste padali na grob meneč, da vam ga bo hvaležna svobodna domovina kinčala in negovala. O naše Primorje!

Jutri bo Italija praznovala aneksijo Julijske Benečije. V neodrešeni domovini odmeva danes zmagovalna pesem italijanskega gospodarja. Nemo, stisnjene srca, v neizmerni tugi stoji na strani pravi gospod ter zemlje. Pol milijona Jugoslovancev je izročeni tujemu gospodarstvu, najljubše pokrajine so odirgane od materske zemlje, najzlahtnejše veje so odsekane od jugoslovenskega debla, narodno najzavednejši, kulturno najvišje stoječi, gospodarsko najzdravejši del našega naroda obsojen na robstvo. Da ni v njem treznega razuma in da predvsem ni v njem neugasnega prepričanja, da je novo robstvo le doba preizkušnje, jutrišnji dan bi bil morda dan krvavih dogodkov.

Srca krvavijo, glava bo ostala hladna, žalost ne bo zamorila iskre velike nade.

Mi, ki smo svobodni gospodarji svoje zemlje, bomo jutri opravili posevno manifestacijo našega duševnega jedinstva z zaslužjenimi brati, bomo pokazali neodrešeni demovini, da globoko kakor ona sama čutimo nesrečo njenega robstva. Pokazali bomo, da v nas živi enako silna vera v zopetno združitev. Zavedajmo pa se, da se ujedinjenje pripravila v duhu in v dejanju! Bodimo si svesti, da ostane jutrišnji dan za vedno črn, ako ne zgradimo svoje države v mogočno domovino našega naroda in krepko zaščitnico vseh njegovih delov. Manifestaciji žalosti mora slediti podvojen delo za ureditev in utrditev naše domovine. Zrtev neodrešenih bratov mora biti vredno požrtvovanje slobođanih jugoslovenskih državljanov.

Pozdravljeni predragi naši onkraj modro - belo - rdečih mejnikov! V najtežjem trenutku za Vas in za nas smo združeni z Vami v srcu in mislih tako gotovo, kakor nam Bog pomagaj, da bomo enkrat tudi v dejanju.

Kronštat zopet osvobojen?

Riga, 19. marca. (Izv.) Tukaj se širi vest, da se je upornikom v Kronštatu posrečilo orežgati boljševike iz mesta.

Trst na predvečer aneksijske proslave

Trst, 19. marca.

Sobota pred žalostno proslavo. Ves Trst je zavil v rdečo-belo-zeleno zastavo. Narod Goldonija, Machiavellija in D' Annunzija ve, kako treba voditi režijo za velike slovesnosti, ki naj bi pokazale to, kar želi narodna Italija. In končno, — gorje onemu, ki ni rezober! „trikolora“. Zapišejo ga v črno kajigo, in vrhu tega je verjetno, da ga obišče v kratkem fašistovska squadra d' azione in mu razbije in poškoduje trgovino, stanovanje . . . Zato se se zlasti vse trgovine, gostilne, kavarne potrudile, da se čim bolj dazeljivo ovijejo s papirjem in platnom v treh barvah. Da so uradi in vojašnice storili več, nego kadarkoli prej c. kr. namestništvo, je razumljivo. — Dan je lep, solnčen in topel, vsa podjetja zaprta, praznik je tudi, in tako je vse na ulici, se preriva, smeje, se malo briga za pomen dneva. Trst ima svoj „spettacolo“, ki se na oko prijetno razlikuje od dosedanjih pobojev, in satorstella, ki je prej šetala s „črno-oltim“ vojakom, nadaljuje sedaj staro, v novo trikoloro zavito tradicijo. Malokateri šetalec ve ali hoče vedeti, da pomeni aneksijska proslava pogreb nekdanjega Trsta. Sredi trikolor mole v spomladno solnce črnožgani ostanke Narodnega doma, Delavskega doma in Lavoratora in na svoj način molče trobentajo aneksijo.

Na molu in ob rivi so se zbrale množice. Vsi oni, ki morajo in mnogo radovednežev in radovednic. Od dalec na obzorju se pojavlja prvi dim, ki naznanja prihod italijanske vojne morarice. Množica vpije svoj pozdrav. Ladje se približajo. Pet jih je. Okolna krizarka „Duilio“, „Vittorio Emanuele“ in tri druge manjše. Pri vzhodu v tržaško luko so opravile običajne vojaške pozdrave, s prezentiranjem godbo in zvižganjem siren. Tržačani so klicali svoj „Evviva“ in nekje v Opčin so grneli možnarji. „Duilio“ je v pozdrav streljal s svojo težko artiljerijo, da je grmelo kakor v vojni. Ali so se spominjali onih časov, ko ni mogla „slavna Marina d' Italia“ v našo luko drugače, nego na vabilo narodnega sveta?

Niso se spominjali. Tudi včeraj zvečer ne, ko je „Zapfensreicha“ vajeni tržaški monelli, sedaj fašisti pridelil velik demonstracijski obhod po mestu in se poklonil spomnu Oberdanka pred vojašnico in Narodnim domom in peli Slovincem: „Va fuori d' Italia, va fuori, straniero!“ (Ven iz Italije, tujec!) Spomnili so nas iznova, kakor da se ne spominjamo že same vsake trenutke, — da nas hočejo napraviti tujce na zemlji, kjer so oni tujci — gospodarji.

Pred plebiscitom v Gornji Sleziји

Berlin, 19. marca. (Izv.) Nemčija pričakuje z veliko napetostjo glasovanje v Zgornji Sleziји, ki se vrši jutri. Upanje Nemčije se je zadnji čas znatno pomnožilo. Obstaja namreč močna organizacija „Bund der Oberschlesier“, ki šteje mnogo tisoč članov in je zastopal od sedaj stališče, naj bo Sleziја samostojna republika. Danes pa je izdal parolo svojim članom, naj glasovati za Nemčijo. Vendar vlada munističnih organizacij je sklenilo glasovati za Nemčijo. Vendar vlada velika resnost v nemških krogih, v katerih se zatrjuje, da Poljaki koncentrirajo na nemški meji vojaštvo in čakajo na priliko, da vkorakajo. Posebno v okolici Ribnika in Pszczine na južni strani Sleziје ne bo varno glasovati za Nemčijo.

Beograd, 19. marca. (Izv.) Za zgradbo ceste Sabac-Valjevo je odobren kredit 1 milijon 20.468 dinarjev. Z delom se prične prihodnji mesec.

Beograd, 19. marca. (Izv.) Iz Aten je došlo poročilo, da se silno širi španska gripa. Posebno mnogo smrtnih slučajev je v Šparti, Smirni in Filadelfiji.

Popoldne so prispeli v Trst na aneksijsko slavnost minister „odrešenih dežel“ Raineri, aprovizacijski komisar Soleri, član zbornice podpredsednik Berenini, poslanci Papari in Siparo, senatorji Melodia, Pellerano, Sili, Bettoni. Jutri bo pri slavnostnem obhodu osem kolon z osmimi civilnimi godbami in okrog 200 društv. Zvečer bodo kazali pirotehnične umetnosti, šole so zaprte, — izkratka, proslava bo v stilu običajnih proslav v večjih mestih. Da bo razpoloženje boljše, so razglasili ljudem, da je v Crni gori zopet revolucija, da so srbske čete pod Lovćenom pobite in da bo kraljica Milica kmalu zopet doma. Lastniki avtomobilov so bili prisiljeni, da dajo svoje vozove na razpolago fašistom, ki so napravili poseben odbor za slavnostne sprejeme.

Kolporterji kričaje ponujajo po ulicah „L'Anessione“, ki je izšla kot slavnostni list v prvi in edini številki. Tam je med drugim citirano vojno poročilo generala Diaza z dne 3. novembra 1918: „Il tricolore Italiano sventola sulla Torre di San Giusto.“ L'Anessione pozablja pristavljati, da se je ta trikolora pripeljala pod zaščito jugoslovenske trobojnice in da je slavna „Andace“ prispela v Trst pod vodstvom jugoslovenske torpeljerke . . .

Pazin, 18. marca. (Izv.) Župnik Ujčić in učitelj Zuran iz Vranj pri Boljuncu sta bila danes na podlagi anonimne ovadbe aretirana in pripeljana v pazinske zapore.

Bakar, 18. marca. (Izv.) Fašisti in nacionalisti so danes proslavili D' Annunzijev rojstni dan z obhodom godbo in govori. Župan mu je poslal pozdravno brzojavko.

Beneške, 18. marca. (Izv.) Danes zvečer so se spopadli fašisti in komunisti. Streljali so drug na drugega, zadeli so pa neko slučajno v bližini nahajajočo se žensko in jo smrtno ranili.

Trst, 18. marca. (Izv.) Tudi v Piranu je došlo do spopadov med fašisti in socialisti. Proti fašistovskemu terorizmu so delavci proglasili stavko. Fašisti so nato ubili nekoga delavca, ti so pa zažgali hišo fašista Rossija blizu Portoroža. Fašisti so nato napadli hrvatske okoliške vasi in razbijali po nekaterih zasebnih hišah. V Piranu samem so pa razbili pri delavskem voditelju Sanki vso hišno opravilo, njegja samega so „aretirali“ in — izročili karabinijerjem. Stavkujočim so zagrozili, da jih bodo z orožjem prisilili, da se vrnejo v pone-deljek na delo.

Atentat v Varšavi

Varšava, 19. marca. Danes je bil tukaj uprizorjen atentat na bivšega vojnega ministra v vladi Kerenskega Borisa Savinkova. Skupina ljudi, ki ga je srečala na promenadi, je vrgla proti njemu bombo, ki pa ni eksplodirala. Policija je aretirala celo skupino atentatorjev, med katerimi se nahaja šef boljševiškega dopisnega urada v Varšavi, Peringer. Znani komunistični propagandist Balohovič, boljševiški komisar za Poljsko Zid Herchelbaum, Zid Mosinger in poljska grofica Zamorska.

Novo novčanice

Beograd, 19. marca. (Izv.) Ministrski svet je odobril naročilo tiska 200.000 kosov novih novčanice po 25 par za znesek 50 milijonov dinarjev. Novčanice se bodo tiskale deloma v Zagrebu, deloma v Novem Sadu.

BEograd, 19. marca. (Izv.) Ministrstvo saobraćaja demantira vest zagrebskih in osječkih listov, da dobe državni uradniki 50 % popusta na državni železnicah.

Beograd, 19. marca. (Izv.) Ministrstvo prosvete je razpisalo 344 učiteljskih mest v starih in novih krajih kraljevine.

Burno uradniško zborovanje

LJUBLJANA, 19. marca. Za danes ob 6. uri zvečer je bil sklican v mestno posvetovalnico ljubljansko ustanovni občni zbor „Potrošačke zadruge“. Kot sklicatelj je fungiral pripravljalni odbor, ki je prijavil v smislu naredbе ustanovitve zadruge sodišču. Proti sklicanju ustanovnega občnega zbora se je pojavil med uradničtvom velikanski odpor. Pripravljalni odbor je bil namreč sestavljen brez sporazuma in celo brez vednosti uradniških strokovnih organizacij. V njem so večinoma voditelji „Samopomoči“. Ker se je pa občni zbor sklical kar čez noč, in sicer ob neobičajnem času in v mnogo premarjni dvorani, je nezadovoljstvo in nezaupnost kritično zrasla. Sumilo in sklepalo se je, da hočejo gospodje, ki so osnovali pripravljalni odbor uradništvo presenečiti ter kratkim potom izpremeniti „Samopomoč“ v novo zadruge.

Na zborovanje je prišlo danes toliko uradničtv, da je bila posvetovalnica in galerija nabit polna in da je moralo veliko nameščencev oditi, ker niso mogli več v dvorano. Že takoj v začetku je izbruhnila nevolja in med burnimi protesti in medklici je bilo skoraj nemogoče, da bi prišli člani pripravljalnega odbora do besede. Sele po dolgem, več kot polurnem hrupu se je posrečilo doseči toliko

miru in soglasja, da je bil izvoljen za predsednika zborovanja predsednik. V dvehurni debati je nato uradništvo odklonilo, da bi se občni zbor danes vršil. Sprejeto je bilo načelo, da treba izbrati za načelstvo nove zadruge zaradi nasprotujočih si interesov druge ljudi kot so v načelstvu „Samopomoči“. Potem ko so opozicija proti pripravljalnemu odboru in poedini člani pripravljalnega odbora v mestoma zelo burni debati, katere so se udeležili med drugimi gg. Sterle, Zajc, Rostan, Lileg, Cesnik, Pestotnik, Verbič, dr. Keršič, iznesli vsak svoje razloge, je prišlo do sporazuma. Soglasno je bil sprejet predlog poverjenika Ribnikarja, v katerem se zahteva, da skliče sedaj pripravljalni odbor do prihodnje srede v dvorani hotela „Union“ ali pa „Mestnega doma“ ustanovni občni zbor, na katerem naj predloži za načelstvo nove zadruge „Osrednja zveza državnih nameščencev“ kandidatsko listo. Ta naj bo sestavljena iz kandidatov, ki jih predlagajo posamezne uradniške organizacije do prihodnjega torka. Proti ustanovitvi „Potrošačke zadruge“ se uradništvo sploh ni izrazilo, pač pa se je poudarjalo nujno potrebo čim najhitreje ustanovitve te za državne nameščence obvezne gospodarske organizacije.

Politični položaj

BEograd, 19. marca. (Izv.) Danes popoldne je Pašič povabil posl. Avramovića na obnovitev pogajanj. Po razpoloženju, ki vlada v zemljoradničkem klubu po razrepu ni pričakovati, da bi imela pogajanja uspeh.

BEograd, 19. marca. (Izv.) V radikalnih političnih krogih se govori, da je v klubu skupina, ki je izrazila željo, naj bi bila v rekonstruiranem kabinetu zastopana tudi Protičeva skupina. Kot kandidata bi prišla v poštev Vujičić in Ljuba Jovanović. Prvi bi prevzel portfelj za konstituanto, drugi pa vere.

Beograd, 19. marca. (Izv.) Muslimani dobe v bosanski vladi tri poverjeništa: prosveto, notranje in trgovino, radikalci dobe eno in demokratski tri.

Upravna razdelitev države

BEograd, 19. marca. (Izv.) Danes dopoldne se je nadaljevala skupna konferenca radikalcev, demokratov, muslimanov in knetskih poslancev o upravni razdelitvi države. Ker so se pojavile gotove diference, se bo vršila popoldne konferenca z ministri pod predsedstvom Nikole Pašiča.

Beograd, 19. marca. (Izv.) Popoldne je bila seja ožjega odbora ustavnega odbora pod predsedstvom Nikole Pašiča; prisostvovali so ministri Trifkovič, Pribičević, Draškovič ter Ljuba Jovanović, Ničič, dr. Vošnjak, dr. Žerjav in Demetrovič. Demetrovič je predlagal, naj bodo oblasti v Bosni zaenkkrat tamošnja okružja, v Hrvatski županije, v Srbiji okruži, v Sloveniji pa oblasti. Dr. Žerjav je predlagal, da se vztraja na sistemu 15 oblasti z do 800.000 prebivalci in da se v Srbiji pusti za prehodno dobo tudi okruge, dokler jih narod videč ugodnosti samoupravnih oblasti in srezov sam ne likvidira. Po konferenci so govorili za obdržanje okrugov v Srbiji Draškovič, Trifkovič, Demetrovič in Pribičević, proti pa dr. Vošnjak, dr. Žerjav in Karamehmedović. Rešitev je odložena na nedeljo popoldne.

Rim, 19. marca. (Izv.) Messagero javlja iz New Yorka, da je Caruso že toliko okreval, da more zapustiti Ameriko in se bo vrnil v Italijo, kjer hoče svoje zdravljenje dokončati.

BEograd, 19. marca. (Izv.) Sedaj je izvršena končna likvidacija vseh kompenzacijskih pogodb z Avstrijo.

Državni proračun

Beograd, 19. III. (Izv.) V fin. ministrstvu se z vsjo naglico obdelujejo proračuni. Ker mora biti do srede maja proračun predložen v tisku parlamentu, se morajo vsa proračunska dela zaključiti do konca meseca aprila. Tako bo možno, da finančni minister dobi v mesecu maju vsaj nekaj dvanajstink na novi podlagi v proračunsko leto 1921/1922. Po dosedanjih podatkih finančnega ministristva bo znašal proračunski primanjkljaj za leto 1920 1921 okoli eno milijardo. Verjetno pa je, da se bo primanjkljaj zmanjšal, ako bodo vrnjeni krediti, ki niso bili iztržani.

Beograd, 19. marca. (Izv.) Včeraj je pričelo delo finančnega komiteja pod predsedstvom finančnega ministra Kumanudija. Najpreje je bil vzet v pretres proračun ministristva pravde, ki znaša 20 milijonov dinarjev. Danes bo pretresen ves proračun; včeraj so bili pretreseni samo deli, tikajoči se Slovenije, Srbije in Črne gore.

Proračun je bil včeraj nekoliko zmanjšan, posebno pri materialnih izdatkih. Za ministristvom pravde pride na vrsto minister narodnega zdravlja.

Vprašanje vojne odškodnine

BEograd, 19. marca. (Izv.) Na današnji seji demokratskega kluba je bila debata jako dolga in živahna. Razpravljalo se ni toliko o sporazumu z muslimani, ki se bo odobril iz višjih državnih interesov, kolikor o tem, da naj vlada pri tej priliki pove kaj obveznega glede vojne odškodnine. Zavezniki namreč dosedaj Srbiji še niso čisto nič nakazali od vojne odškodnine, ki jim jo je izplačala Nemčija, razen nekaj živine, ki pa tudi še ni prispela v našo državo. Odbor demokratskega kluba je zaradi tega predlagal, naj država že sedaj prevzame nase izplačilo vojne odškodnine. Finančni minister Kosta Kumanudi se je odločno izrekel proti temu predlogu. Bil bi le za to, da država preko obveznic izda naprej toliko, kolikor je zagotovljeno, da dobo od vojne odškodnine, izplačala pa nikakor ne more prevzeti toliko časa, dokler ne bo popolnoma jasno, kaj in koliko dobi. Seja je bila ob 13. uri prekinjena in se bo nadaljevala jutri dopoldne.

Plebiscit v Zg. Slezki

Ljubljana, 19. marca.

Za Koroško Zgornja Sleska? Mnogi tesnobno pričakujejo, da se ponovi koroški slučaj in da bo jutri izgubljena najzapadnejša predstava Poljske. Plebiscit se vrši v sila neugodnem času, ko je Slovanstvo bolj razdrapano nego kedaj prej. Zapadni in južni Slovani smo se šele otresli raznih jarmov. V svetovni vojni smo šele — nekateri nanovo, drugi po stoletnem prekinjenju — zopet stopili v krog narodov, ki se upravljajo sami. Poljski začetnik se bori s starim nemškim praktikom za industrijalno visoko razvito deželo. Socialna vprašanja, politična vprašanja, upravne zmožnosti, valuta, smer železniškega omrežja, industrijski kalkuli — vse govori proti Poljski Sleziji, ali glasujejo za to, da boš morda nekaj časa brez dela, da se industrija ustavi, trgovina zamre, predno se uvede nov red, nova smer, nova bodočnost, mesto nemška Poljska? «Ali hočeš v Macedoniju ajnrukati?» To koroško vprašanje, ki igra bormiranost človeka in najprimitivnejše nagone želodec proti višji etični in nacionalni ideji — prokletu to vprašanje, okrog katerega se je vrtil koroški plebiscit, okrog katerega se vrtijo naši avtonomisti, naši klerikalci in drugi nezadovoljni — tu v Zg. Slezki se to vprašanje ponavlja v drugi obliki, toda v istem bistvu. In to vprašanje stavljajo nezavednemu, deloma analfabet-skemu narodu, dve stoletji izvrženemu asimilaciji. Kmečki sinovi, ki so postali delavci in se pridružili višji kulturi, industrijski mesto seljački, so se organizirali v nemški «Gewerkschaften», učili so se v pruskih šolah, korakali v pruskih regimentih. Zaničevani «Wasserpolak» je ostal na svoji grudi, molil — izven šole — v svojem jeziku, vzdihoval, žrtev žida, barona, plavžov in svojega lastnega farovža — brez pomoči z desne in leve. Svetovna revolucija je šla mimo njega skoraj brez sledu, pograbila je le germanizirano delavstvo. Za nekaj časa. Kajti kmalu je v plebiscitni coni zahrmla najbolj brezobzirna nacionalistična agitacija. Vspamtele so strasti, bile so se krvave bitke. Ententa je gasila po močeh, intrigirala — Angleži na strani Nemcev, Francozi na strani Poljakov, oboji s svojega stališča in koncem koncev za svoj interes. — V srednjem veku se je slovansko prebivalstvo naselilo do Labe in dalje. Na Sleskem je takrat vladal Poljakom slavni rod Piastov. Poznejši rodovi so stopili v politično in rodbinsko zvezo z braniborskimi vladarji, Nemci, in so jim pri naseljevanju celo pomagali. Poljaki kakor Čehi, Rusi kakor Madžari in Srbi, vsi so klicali v srednjem veku v svojo domovino nemške žolnirje-zidarje, mizarje, kovače, rudarje, trgovce itd. Nemštvo je koloniziralo ves iztok. Henryk IV. Piastovec je bil nemški pesnik...

povedal Sleski na korist češke krone, ki je pripadla v 30letni vojni Habsburgovcem. Nemški katoliški grof, knezi itd. so dobili v Sleziji obširne fevde. Večina se jih je v obliki ogromnih veleposestev obdržala do danes, tako veleposestvo grofov Ballestrem, knezov Henckell-Donnersmarck, knezov von Ratibor, knezov Pless itd. Seden lastnik ima četrtno vse Slezije! V sosednjih pokrajinah Poznanja in Gali je vsaj poljsko plemstvo obdržalo svoja posestva. Razlika je bila, če ne bogve kako velika, pa v nacionalnem oziru vsejedno znatna.

Leta 1741. je pruski Friderik «Veliki» vzel Zg. Slesko Mariji Tereziji. Dolnja in srednja Sleska sta karavla zapadli neodoljivi germanizaciji V Zgornji Slezki so domači rodovi ohranili svoj jezik in starodavne šege. Njih zemlja je peščena, nerodovitna, revna. Zato se Nemci niso naseljevali na njej tako močno. Toda Friderik in njegovi nasledniki so z vsemi silami podpirali razvoj industrije, ki je že leta 1813. omogočila Prusom osvobodilno vojno proti Napoleonu. Cink, svinec, srebro, potem železo in premog. Najvažnejše industrijske sirovine, ogromno bogastvo je pričeto vreti iz šleske zemlje.

Okrog leta 1870. se je podvojil pomen šleskih rudnikov. V zadnjih 50 letih je postala šleska industrija svetovnega pomena. Brez nje bi svetovna vojna ne bila trajala niti polovico svoje dobe. Sleski rudar pridelal povprečno letno 312 ton premoga, (v ruhrskem ozemlju 267, v ozemlju Saare 202!). Leta 1913. je dala Zg. Sleska 40 milijonov ton! V šleskih revirjih so dosegli s svojimi rovi svetovni rekord globine, 2200 m pod zemljo! Pri tem so dognali, da so skladi premoga skoraj neizčrpani. Skladovi šleskega železa pa se nagibajo h koncu. Zato pa je Zg. Sleska dala toliko cinka, da znaša 62 odstotkov nemške in 17 odstotkov svetovne produkcije. Tudi cink je skoraj neizčrpljiv, dasi ga daje Sleska že nad 150 let!

Železo, cink in premog so dali posebno važnost tej deželi, ki meri 30 km dolžine in 12 km širine, od Głivic do poljske meje, (onkraj nje se nadaljuje v poljsko-šleskih rudnikih Sosnovice in Dombrowice). Na jugu sega plebiscitno okrožje do reke Pšćine.

Vojna ni uničila industrijske produkcije. V letu 1916. so celo otvorili mnogo novih rogov. Leta 1915. so zgradili v Chorzowu novo tvornico za umetne nitrare. Ta tvornica presega po svojih dimenzijah vsako drugo slično in je pravi svetovni rekord. Omogočila je fabricacijo raznih industrijskih in vojnih razstreliv in plinov brez uvoza čilskega salpetra, ki je postal brez pomena za Nemčijo in za lastnike Zg. Sleske.

Vsa ogromna zgornješleska industrija je v nemških rokah, po kapitalu, po inženjerjih, vodstvu, prometu in trgovski ter državnopolitični ori-

entaciji. Poljak je v tej industriji delavec, kuli, proletarec pod solncem in pod zemljo, reven, neveden in zaničevan. Če potuje po Zg. Sleziji z železnico, vidiš v I. in II. razredu le Nemca. V III. najdeš tudi Poljaka. V IV. sedi samo Poljak. — To je ilustracija narodnih, to je socialnih razmer.

Cesarska nemška vlada je skrbela, da se takšno stanje vzdrži. Poljak, ki se noče voziti v IV. razredu, mora prej nehati poljski govoriti, misliti in čutiti. Redki mladi poljski inteligenti, ki so zdeli srednjo ali celo visoko šolo, niso dobili državnega mesta, ali vsaj ne na Sleskem. Zadolžiti so se morali s prostimi poklici, odvetništvom, zdravništvom, novinarstvom. Med duhovščino pa so zadnjih 20 let bili Nemci še v večini.

Tekom vsega 19. stoletja so šleski Poljaki bili na vrvi. Politično niso nastopali v narodni stranki, marveč glasovali vedno za kandidate nemškega cesarja (klerikalci), ki se pa v parlamentu ni nikdar brigal za svoje nezavedne in zato zveste poljske ovčice iz Sleske. Še leta 1902. je mladi Korfanty prišel dramiti svoje rojake in jih opozarjati na narodnoklerikalno suženjstvo. Ustanovil je poljsko narodno stranko, ki ga je tudi odposlala v Reichstag, baš ko je Bülow pričel najostrejšo in naglašeno protipoljsko politiko. Leta 1904. se se protipoljski izjemni zakoni pričeli v Zg. Slezki tudi izvrševati. Poljak n. pr. ni smel graditi hiše. Prehudi pritisk pa je rodil odpor. Od leta 1905. dalje se pričena poljska politična probuja. Korfanty vodi svoj narod v boj. Nemčija odgovarja s persekucijo poljske inteligence.

Pariška konferenca je ukazala, da bo plebiscit odločil bodočo usodo šleske. Borba je mrzlična, razburljiva, velikopotezna, zagrizena. Obe stranki vodi neprecenljiv državni in materialni interes, obe stranki se sklicujeta na prisodno in božje pravo. Poljaki sede mnogo stoletij na svoji zemlji, Nemci so jo v zadnjih 300 letih kolonizirali in jo smatrali za svojo domovino. Pravijo, da Nemčija brez Sleske ni več zmožna za življenje. Tudi Angleži se strinjajo z njimi. Poljaki so optimisti, kakor smo bili mi na Koroškem. Naglašajo, da so številno močnejši. Plebiscitna Zgornja Sleska ima 21 okrajev. V dveh (Opole = Oppeln in Głubczyce = Leobschütz) nimajo Poljaki niti 10 odstotkov prebivalstva. V industrijskih centrih Krol. Huta = Königshütte, Katowice = Kattowitz, Raciborz = Ratibor imajo Poljaki povprečno po 25 odstotkov svojega prebivalstva. V drugih okrajih so Poljaki v večini. Toszec = Tost, Gliwice = Gliwicz (okolica) dajejo Poljakom 65 do 70 odstotkov, Kozle (Koseli) 59 odstotkov okraji Hamystrowski (Hamslan), Olesne (Rosenberg), Lubliniec (Lublinitz), okolice Opel (Oppeln), Strzelce (Strehlitz), Rybnic, Zabrze, Psczyna (Pless) nad 70, ponekod celo 80 odstotkov. Toda: «Hočeš v Macedoniju ajnrukati?» Stavi to demagoško vprašanje klerikalno vzgo-

jenemu, socialno izkoriščanemu, revnemu, neukemu, nesamostojnemu narodu! Pomisli vrhu tega, da se Poljska gospodarsko nahaja danes v mnogo slabšem položaju, nego smo bili mi lani. Borbo vodijo Poljaki z goslem narodnosti, Nemci z goslem boljšega gospodarstva, višje kulture, večje svobode.

Nemški imperijalizem napenja še enkrat vse svoje sile, da si ohrani to, kar je nagrabil in ustvaril v 300 letih. Poljak se bori, da se otrese prokletega blagoslova, ki ga je zapad 300 let izlival nad njim, od križa in meča do plavža in bogastva. Nemec se bori za prošlost in sedanost, Pol-

jak se skuša upirati tej prokleti sedanosti. V bodočnost gleda, izgubljene sinove kliče: «Svobodno Poljsko imamo in bodočnost imamo! Toda doba je materijalistična, surova. Svetovna vojna je mnogo preobrabila, klerikalizma, germanizma, materijalizma ni ubila. Mi čutimo to v Sloveniji in Jugoslaviji, gledamo na Koroško in v skrbeh pričakujemo brzojavnih poročil iz Zgornje Sleske. Ali bo zemlja Piastov sledila zemlji Koroških vojvod, ali pa se Korfanty posreči prelomiti nesrečno tradicijo in premagati zmaja, ki mu rastejo vedno nove glave?»

Politične beležke

— Narodno socialni krah. Narodni socialci sedaj sami potrjujejo našo vest (kateri, odkrito bodi povedano nismo verjeli, ko nam jo je naš dopisnik javil), da se pripravljajo za vstop v klub slovenskih agrarcev in s tem v vladino večino. Reči moramo da je to logičen zaključek njihove politike: brezglavnost in brezprogramnost do absurda: patentirani propagatorji čiste konsumentske politike vstopajo v klub agrarcev, ki je kot pogoj za vstop v vladno postavil zahtevo po popolnoma svobodnem izvozu žita, moke in živine iz države in zlasti iz Slovenije, gromovniki proti «vladeželnim» demokratom, opozicionanci iz principa (opozicija je najkomodnejša taktika za ljudi, ki nič pozitivnega delati ne znajo) se pretvarjajo v «privesek demokratov in radikalcev», kakor bi se to reklo v njihovem političnem žargonu. Jutri bodo pa najbrž zopet na kakem shodu dožili demokrate (obtoževati, to je najlažje, slajše celo nego oponirati), da so krivi vsega zla v Jugoslaviji. Kakor smo že imeli slično naglasiti, je korak narodnih socialcev s splošnega stališča, zlasti tudi slovenskega, pozdraviti, ker prideta oba nar.-soc. poslancas vsaj številčno med aktivne postavke politične situacije, z moralčnega stališča pa pomeni njihov prehod v «pozitivno» politiko krah cele naše domače narodno-socialne ideologije. V zabavo naj še pristavimo, da razglašajo nar. socialci danes v svojem organu svoje pogoje. Zahtevajo «nevturalizacijo deželne vlade a pod katero razumejo pač predvsem izločitev demokratiških poverjenikov. Mali Morici. Sedaj smo le radovedni, kaj porečejo k najnovejšim avanturam «ta plave» stranke, čestiti volilci, katerim so gg. Deržič in tovariši preje obetali narodno socialna nebesa.

— Kriza republikanstva. Iz Beograda poročajo: Kriza, ki je vladala že delj časa v srbski republikanski stranki, je prišla do vrhunca in kot kažejo vsi znaki bo končala s koncem srbskega republikanstva. Intelektualci, ki so v idejnem oziru tvorili pokret in ustanovili stranko, so bili takoj, ko se je stranka politično začela uveljavljati, potisnjeni v stran od demagoških elementov, zato so drug za drugim zapuščali stranko. Razpad je začel najprej v

samem glavnem odboru stranke, potem po krajevnih organizacijah in nato v celokupni stranki. Ostali so na krilu demagogi brez socialnega obzora, ki so zagrešili napako za napako in na koncu koncev zadali stranki smrtni udarec s paktiranjem z Radičevići republikanci. Od tega trenutka je stranka izgubila v javnosti vsak ugled, vse, kar je le malo čutilo srbsko ji je obrnilo hrbet. Občinske volitve v Beogradu so pokazale rapidno padanje in tako so danes ostali republikanski voditelji stranke brez pristašev. Molče je srbska javnost izrekla bojkot nad njih organom «Republika», ki se je dnevno komaj prodal v par sto izvodih, tako, da je list moral prenehati izhajati. Stranka živi danes samo po imenu in njena končna likvidacija je vprašanje kratkega časa.

— Boj do skrajnosti. Povodom Briandove izjave o politiki zaveznikov proti Nemčiji piše «Temps» s skrajno odločnostjo. «Mere, ki so jih dozdej podvzeli zavezniki proti Nemčiji se splošno napačno razlagajo. One niso samo nekaj poskus, da se preplaši Nemčija, da se ukloni, one so dokaz trdne volje, ki jo imajo zavezniki, da dokažemo Nemčiji in Nemcem, da so premagani in nič drugega kot premagani. Nemška politika, ki se giblje danes od enega do drugega pola, od svojeglavnosti do izzivanja sožalja, je preveč prozorna, da bi ji mogli verjeti. Ko se je sklepal mirovna pogodba, so zavezniki dobro vedeli, kaj zahtevajo in zahtevali so to, kar je v moči Nemčije, da da. Nemčija more izvršiti vse določbe mirovne pogodbe, toda noče jih! Ali Nemčija naj ve, da Rena ni danes meja, ker kar se je zgodilo včeraj na Reni, to se danes lahko zgodi na Weseri, jutri na Labi, a pojutrišnjem na Odri. Nemška javnost je preslepljena s pisanjem nemškega časopisja, ki pod velikimi naslovi piše o moči sovjetske Rusije, o veliki pomladanski boljševiški ofenzivi, to so prazni strahovi, ki lahko verujejo v nje Nemci. Ako je mogoče kdo veroval nemškemu moleodovanju, ako so se začela pojavljati mišljenja, da je mogoče vendarle preveč, kar zahtevamo od Nemčije, ti so danes odprli oči in vedo, da zahtevamo edino to, kar imamo pravico zahtevati in kar Nemčija zmore in mora dati

Prosveta

— Jugoslovanski pevci v tujini. Na več večjih odrih v inozemstvu se nahajajo naši pevci in pevke, dokaz, da imamo toliko domačih moči, da bi naše jugoslovanske opere mogle biti prve, ako bi se vsi ti pevci vrnili v svojo domovino. Milka Termina je še vedno angažirana za slavnostno Wagnerjevo predstavo v Bayreuthu. Marko Vušković gostuje sedaj v Južni Ameriki, a Rijavac je na umetniški turneji v severni Evropi: na operi v Dresdenu je angažirana primadona Anka Horvatova in tenorist Tino Patiera, v Münchenu tenorist Karl Brezovšek, v Frankfurtu basist Franc Ogrin, v Hamburgu Ramovž, v Budimpešti tenor Pero Vlahović, na Dunaju basista Zec in Betetto, v Pragi Jelka Horvatova, v Berlinu Ljubiša Iličić, v Londonu Muk Jarič.

— «Pomenika». Za veliko noč je zbral Ivan Zorec knjigo svojih drobnih povesi «Pomenika» in jih izdal v samozaložbi. Pisatelj ima med nami že svojo čitajočo publiko, ki bo rada sprejela to njegovo prvo knjigo. To bo prav primeren dar za pirhe. «Pomenika» je skromen naslov, v resnici pa se v knjigi pomenimo z marsikom in o marsičem. Tisti, ki žele prijetnega zabavnega čtiva, si bodo knjigo kupili, dobi se povsod.

— Narodna Galerija, zbirka izbranih emotivov slovenskih modernih upodabljalnih umetnikov, je odprta javnosti vsako nedeljo in praznik od 10.—12. in

od četrtek od 15.—17. v Kresiji, Solski drevored št. 2, I. nadstropje. Tam se ob označenih urah sprejajo tudi novi društveni člani. Redna članarina znaša letnih 30 K, ustanovniki plačajo K 500. Naj ne bo slovenskega inteligenta, ki mu je procvit naše npradabljalno umetnosti resnična srčna potreba, da ne bi bil član te odlične kulturne in narodne ustanove. Da bo «Narodna Galerija» mogla izvrševati svojo vzvišeno nalogo, je treba sodelovanja vseh pravih slovenskih ljudi.

— Von Marburg bis Monastir. Te dni izide pod gorenim naslovom nova knjiga nemškega publicista, našega dobrega znanca Hermanna Wendela v zalogi frankfurtske založbe «Societats». To so potni spomini in opazovanja Wendelova povodom njegovega zadnjega potovanja po Jugoslaviji v lanskem poletju, ko se je zglasil tudi v Ljubljani. «Frankfurter Zeitung» prinaša par kratkih odstavkov tega dela in pravi: Pisatelj pravi v avodu, da je v njegovem opisu potovanja po Jugoslaviji napisana besedica «ja» večkrat nego v vseh njegovih ostalih delih. To je tudi res, ali ravno to je, kar daje delu nazornost in pestrost, kar daje čitatelju možnost razumevanja človeških in osebnih opazovanj, ki jih podaja pisatelj iz svojeje poletnega potovanja. — Wendel ima v glavi dobre oči, on zna lepo pripovedovati, in — kar je posebno važnosti — on pozna dobro politične in kulturne razmere v Jugoslaviji

Hugh Conway: 16
Iz teme v luč.
Roman.
Navsezadnje jo neko jutro vidim samo iti od doma. Vzajem klobuk in grem za njo. Sprehajala se je po hodniku pred hišo gorinold. Stopil sem k nji, vprašal po Terezi, kakor po navadi, ter ostal ob njeni strani. Moral sem poskusiti doseči boljše razmerje med nama.
«Vi še niste doma na Angleškem, gospica, kaj ne da?» sem rekel.
«Nekaj časa — nekaj mesecev», je odvrnila.
«Spomladi sem vas videl v Turinu — v cerkvi pri San Giovanni». Povzdignila je oči in me pogledala s čudnim zmedenim pogledom.
«Bili ste tam neko jutro — s staro služabnico», sem nadaljeval.
«Da — večkrat sva šli tja».
«Angležinja ste, bi dejal — vsaj vaše ime ni italijansko».
Odgovorila je na način, kakor da ne bi bila docela gotova tega — ali kakor da bi ji bilo to popolnoma vseeno.
«Vaša domačinja je tukaj — ne pojdet nazaj v Italijo, kaj ne?»
«Ne vem — ne morem povedati».
Pavlinino vedenje je bilo silno ne-

povoljno. Naredil sem več poskusov da bi izvedel kaj o njenih navadah in okusih. Ali je igrala ali pela — ali je ljubila godbo, slike, cvetlice, gledališče, potovanje? Ali je imela mnogo sorodnikov, prijateljev? Vsa ta in druga vprašanja sem jo izpraševal naravnost in postrani.
Njeni odgovori so bili nezadovoljivi. Ali se je izogibala vprašanjem, kakor da ne bi hotela, da bi kaj izvedel o nji, ali pa jih nemara ni razumela. Mnogo njih jo je zmešalo, to sem čutil. In ob koncu našega kratkega promeniranja mi je ostala enako velika skrivnost kakršna je bila poprej. Edina tolažba, ki sem jo mogel imeti, je bila, da ni kazala nobene želje, da bi se me izogibala. Šla sva večkrat mimo hiše in nazaj, vendar ni nasetovala, da bi vstopila, kar bi bila gotovo storila, če bi se me hotela iznebiti. V njenem vedenju ni bilo najmanjšega sledu kokečnosti — prej sem jo našel mirno in rezervirano, zdaj, da je vsaj naravna, preprosta — bila pa je jako lepa in jaz silno, neznansko zaljubljen!

Ni trajalo dolgo, da sem zapazil, da je naju Tereza opazovala izza zastorov vsprejemne sobe. Zlasti je morala iz postelje, da se prepriča.

da je njena varovanka na varnem. Jezil sem se nad tem opazovanjem, a bilo je še pregodaj rešiti se ga.
Predno je mogla Tereza iti iz hiše, sem se več kot enkrat na isti način sešel s Pavlino. Vesel sem bil, ko se mi je dozdevalo, da ji je bilo vseč, kadar sem se ji pridružil. Imel pa sem pri tem eno težavo, namreč pripraviti jo do govorjenja. Poslušala je vse, kar sem imel povedati, brez opazke in brez odgovora, samo da ali ne sem izvečine čul od nje. Če pa se je naključilo, kar je bilo redkokdaj, da je ona kaj vprašala ali izpregovorila daljši stavek kakor po navadi, je takoj zopet postala tako malobesedna kakor poprej. Velikdel tega sem pripisoval plašnosti in njenemu samotnemu življenju — saj je bila edina oseba, s katero je mogla govoriti, tista strašna stara Tereza.
Dasi je pričala vsaka njena beseda in dejanje, da je bila dobro vzgojena, sem se vsekakor čutil njeni nevednosti v književnosti. Če sem navel kakega pisatelja omenil ime kake knjige, se ni zmenila za mojo opazko, ali pa me je pogledala, kakor da bi jo pripravila v zadrego, ali pa kakor da bi se čutila nesrečno spričo svoje nevednosti.

Domače vesti

Ljubljana, 19. marca.

*** NARODNI UBEŽNIKI.** Pod tem naslovom objavlja tržiška Edinost poziv in opomin vsem onim, ki hočejo zapustiti svoje rojake v neodrešeni domovini in se hočejo naseliti v svobodni Jugoslaviji. Naj čujejo te besede oni, ki se jih tičejo: «Cujemo, da namerava več izobražencev zopet zapustiti važna mesta na Primorskem ter se podati na varno v Jugoslavijo, tu pa pustiti svoja mesta Italijanom, ki se bolj in bolj rijejo v naše kraje. Tem izobražencem povemo to-le: Če so si napravili preročjenje, je njih dolžnost tem večja, da ostanejo tu. Njihova dolžnost je večja kakor dolžnost onih mladih nimančev, ki iz idealizma prenašajo to gorje in ki če izgubijo to, kar imajo v blagu, izgubijo vse. Res je, da naši kraji in naš čas danes ni za komodo življenje, zato je treba vztrajati s tem večjo poztvornostjo; dolžnost je neizmerno večja. Mislimo, da bi morala Jugoslavija, če nas hoče razumeti, pokazati pot nazaj vsem onim, ki brez tehtnega vzroka zapustijo svoje ljudstvo. Zadeva ne bi bila žalostna, če bi bila odprta vrata, da se povrnejo vsi tisti, ki bi se radi vrnili; tako pa je zadeva žalostna. Mesto, da bi vztrajali in dali svoja ohranjena mesta v roke naši mlajši inteligenci, ki nam bo sčasoma dorastla, bežijo od nas.

*** MANIFESTACIJSKI ZBOR** so priredili danes narodni socijalci v veliki dvorani hotela «Union». Delali so zanj že dolgo veliko reklamo in na vseh vogalih je bilo nabito, da govori na shodu tudi bivši češki minister vojne, senator Vaclav Klofač. Da je prišel popularni prijatelj našega naroda Klofač res v Ljubljano, bi bilo prišlo na shod mnogo ljudi, da ga vidijo in slišijo. Iz spoštovanja do čeških gostov se je navzlic odsotnosti gospoda Klofača nabralo nekaj publike, ki je izvajanja čeških govornikov sprejela z velikim odobravanjem. Za narodne socijaliste pomeni shod popoln fiasko, med 300 do 400 navzočimi ni bilo njihovih pristašev nad 200. Od ostalih govornikov je vredno omeniti drja. Rybafa, ki je priznal, da drži narodne socijalce še po koncu v glavnem malkontentstvo. ki ga je govornik ognjevitov zagovarjal. Pikanost njegovih tozadevnih izjav bi bila za poznavalce naše novejšje politične zgodovine še večja, ako bi bil stal poleg znanca iz preteklih dni Vaclava Klofača. V celoti se da reči, da je bil današnji narodno-socialistični shod res manifestacija slabosti narodno-socialistične stranke.

*** OVIRANJE RAZMEJEVALNEGA DELA** na naši severni meji. Po sklepu vrhovnega sveta zaveznikov gre naša severna meja pri Kozjaku od Sv. Pankracija do Sv. Duha po razvodnici med Sakovo in Dravo. Da se izvrše vsa potrebna dela in natančno začrta meja, sta se inženir Leuxner in geometer Pitamic podala v občino Kapljo, kjer pa je gruča nahajskanih kočarjev na vsak način hotela preprečiti zabijanje mejnih kolov in je izruvala tudi vse že zabite. Zavezala je tudi sovražno stališče naprav tamošnjemu učitelju, češ da je bila Kaplja prodana Srbom in da so bili podpisani za Jugoslavijo ponarejeni. Zahtevala je, da se občina priklonijo Avstriji. Pod takimi razmerami sta se inženirja vrnila v Maribor in bosta nadaljevala svoje delo šele potem, ko bosta imela dovolj močno asistenco. Nahajskanci predstavljajo sicer le neznaten del občanov, komaj 50 od 1054 prebivalcev. Svetovati bi jim bilo, da se presele v Avstrijo.

*** KAJ PA TO?** Iz Maribora nam poročajo: Pri tukajšnjem Sokolu telovadjo s privoljenjem vojaške oblasti tudi vojaki, ki so seveda podvrženi vsem predpisom sokolske telovadbe. Telovadba se vrši v telovadnici državne gimnazije. Na svoje največje začudenje je prejel Sokol pred par dnevi dopis ravnatelja drž. gimnazije, dr. Tominška, v katerem je rečeno, da ravnateljstvo iz načelnih razlogov nikakor ne more dovoliti, da telovadijo v šolski telovadnici tudi vojaki! Kakšni načelni razlogi pa so v tem vprašanju merodajni za drja. Tominška?

*** ALI JE NASTOPILO SLUŽBO?** Višji sodni svetnik in bivši poverjenik za pravosodje Fon še ni nastopil svoje službe, ampak je samo parkrat funkcional kot votant kazenskega senata okrožnega sodišča v Mariboru.

*** MASARJK NAŠIM DOBROVOLJCEM.** Češkoslovaški konzul v Splitu, g. Herčman, je predal zvezi dobrovoljcev zahvalo predsednika Masaryka na pozdrav z njihovega zborovanja. Predsednik Masaryk izra-

za svoje posebno veselje nad sklepom dobrovoljcev glede čim ožjega sodelovanja s češkoslovaškimi dobrovoljci.

*** SRBSKI UČITELJI IN SLOVENSČINA.** V Beogradu se uče učitelji in učiteljice (60 po številu) pod vodstvom inšpektorja v ministru prsrove Jovanovića slovenski jezik. Vodja poverjenišva za uk in bogočastje, dr. Fran Skaberne, ki se je mudil te dni v Beogradu, je bil povabljen, da prisostvuje pouku. Prirčno pozdravljen je izrazil željo, da srbski učitelji in učiteljice, posetijo čim preje Slovenijo. Pri odhodu so nazdravljale: «Pozdravite nam sestre in brate u Sloveniji!» Enako so ga srčno pozdravili v osnovnoj šoli istočnog Vračara, kjer je imelo vajo učiteljsko pevsko društvo, ki je pelo eno srbsko in eno slovensko pesem, zborno pesem in krasen duet dveh Dalmatinok.

*** KONEC FRANK-SACHSOVE SLAVE.** V zadnjem času so se našim oblasim prijavili legionarji iz tabora Franka-Sachsa in drugih ter izjavili, da so pripravljene stopiti pred sodnijo in prestopiti kazni, ki bi se jim naložile. Frank-Sachsova družina prosil za amnestijo. Od kod vse to? Madžarska se nahaja v težkih finančnih vrtilikah ter ne more več podpirati inozemske propagande. Zato so se obrnili na — Radića in na njegovo stranko, da bi se ta zavzela pri vladni in dvorani za — amnestijo. S tem je konec Frank-Sachsovih hujskarij in končno bodo vendar tudi naši sovražniki uvideli, da so naselili lažniku in protivniku našega ujedinjenja in osvobojenja ter bodo ostali pred vsem svetom blamirani in osmečeni.

*** DEMONSTRACIJA PROTI JUGOSLOVANOM V ZADRU.** Predvčeršnjim je v mesnem gledališču v Zadru predaval profesor Agnoletti iz Firenze o «civilizaciji» ter pri tem prostaško žalil in napadal Jugoslovane. Navzoči policijski komisar je proti temu protestiral, občinstvo pa je komisarja napadlo in ga vrglo na ulico. Po mestu so se potem vršile barne demonstracije.

*** SLOVENSKI ULICNI NAPISI V MARIBORU.** V Mariboru so se te dni dosednji nemški ulični napisi zamenjali s tablicami s slovenskimi uličnimi napisi. Tudi hiše so dobile nove hišne številke s slovenskim oznamenim ulice. In tako je izginila krinka, ki nam je kazala do slej Maribor kot navidezno nemško mesto.

*** ZARADI ELEKTRIFIKACIJE CELJA** in okolice se je vršila 18. t. m. v prostorih Zadrufne zveze ob navzočnosti zastopnikov mesta in okolice in industrijalcev seja ožjega odpora, na kateri je bilo sklenjeno, da se najprej zgradi ožje omrežje za Celje in okolico, kateremu bi se potem priklopili oddaljeneji kraji. V svrhu izvedbe načrta se ustanovi delniško društvo z glavnicno 12 milijonov kron. Inetresirane tvrdke se pozovejo, da predložijo projekte in ponudbe. Splošno se je naglašala potreba, da se izvrši projekt čimprej. Zastopnik elektrarne v Fali je izjavil, da se z gradnjo daljnovidne prične takoj, kakor hitro bo pogodba podpisana.

*** IZENAČENJE URADNIŠKIH PLAG.** Iz Beograda se nam piše dne 15. t. m.: Danes so se vršila v finančnem ministru posvetovanja zaradi izenačenja uradniških plač. Konstatiralo se je, da se načrti raznih organizacij ne krijejo. Sodniki so zahtevali, da dobe dinarske plače in povrh še doklade. Da se pride do popolnega pregleda, se sklicje enketa v Zagrebu. Posl. dr. Zerjavu se je ob tej priliki dalo zagotovilo, da bode regulacija najkasneje z novim proračunom izvedena.

*** LJUDSKO ŠTETJE** v novih krajih (lozaški okraj) se bo vršilo v dneh 21. do 30. aprila po stanju od 31. januarja.

*** ZAHEVE BOKELJANOV.** V Kotoru so imeli zastopniki vseh bokeljskih občin sestanek, na katerem so sklenili poslati konstituanti predlog, v katerem se zahteva, naj bo sedež oblasti v Kotoru ali v Cetinju, rodno-socij. voditelji, ki našega stajajo.

*** NOV DVOREC V BEOGRADU.** Finančno ministru je odobrilo kredit 5 milijonov dinarjev za izvršitev končnih del v novem dvorcu v Beogradu. Poslopije je dograjeno in bo tudi notranja uprava dovršena do letošnje jeseni.

*** PODOFICIRSKA ŠOLA ZA VOJNO MORNARICO.** Ministru vojne in mornarice je odredilo, da se sprejme to leto v podoficirsko šolo vojne mornarice 250 gojencev. Od tega številca se jih bo 100 izbralo za poeidine stroke (za artilerijo, mine, torpede itd.) a ostalih 150 za telegrafska šola.

*** IZSELJENIKI ZA VOJNE SIROTE.** Kakor čitamo v jugoslovanskem tedniku «Jadran», ki izhaja v Buenos Aires, je nabrala tamkajšnja Narodna odbrana «Jadran» lepo vsoto 64 tisoč

33 frankov, katero so zložili jugoslovanski izseljeniki za naše vojne sirote. Ta vsota, ki znaša v naši valuti nad 600.000 kron, se je odposlala ministru za socijalno politiko v Beogradu.

*** IZSELJENISKO VPRAŠANJE.** Vseled velikih zlorab naših izseljencev, se pripravljaja v ministru socialne politike uredba, ki bo uravnala pogoje, pod katerimi sme vlada dovoliti brodarkim društvom prevažanje izseljencev.

*** IZ HRASTNIKA** nam javljajo, da se je dne 13. t. m. vršil tamkajšnji zbor zadruge rokodelskih obrti za laški okraj. Zadruga ima 202 člana iz 18 strok. Za občni zbor Zveze južnoštajerskih obrtnih zdruag so bili izvoljeni delegati. Obrtni komisar Založnik je referiral o pomenu obrtnih zdruag. Sklenjeno je bilo soglasno, da se kolektivna zadruga likvidira in da se mizarji in strugarji pridružijo snujoči se mizarjski zadrugi v Celju, ostali pa drugim strokovnim zadrugam, ki se ustanove v kratkem.

*** 20dinarske novčаницe.** Koncem aprila poteče rok za izmenjavo 20dinarskih novčanic. Ali večina teh novčanic je zamenjanih že zdaj. Finančno ministru je izdalo teh novčanic 170 milijonov, a sedaj je zamenjanih že že 169 milijonov. Iščijo, ki se ni zamenjan, je gotovo v tuzemstvu ali pa so izgubljene, tako da se gotovo ne izmenjajo. Med do sedaj zamenjenimi novčanicami se je našlo 4900 falsifikatov.

*** DOBRODELNA PREDSTAVA.** V korist plemenitih narodnih in človekoljubnih ciljev «Jugoslovanske Matice» in «Kola slovenskih sester», se vrši jutri, v nedeljo v opernem gledališču dobrodelna predstava, katere se udeležijo zunanji udeležniki ter naši češki gostje. — Ves dohodek je namenjen omenjenim organizacijam, ki ga bodo znale porabiti v olajšavo bedne naših zaslužjenih bratov. Nesreča je velika, zato bodi pomoč izdatnejša.

*** «GOSPOSVETSKI ZVON»** vabi ves odbor, člani in koroške begunce, da se zbere v nedeljo dne 20. t. m. ob pol 10. uri pred Deželnim dvorcem. Kliče vas častna dolžnost, torej vsi na plan! — Odbor.

*** UMRLA JE** mati višjega računskega svetnika g. Ivana Frelaha. Pogreb bo v ponedeljek dopoldne na Brezjah na Goranjckem. N. p. v. m.!

*** NIJEMU POLICIJSKEMU OSOBU SE UREDE PLACE.** Neodvisno od rešitve uradniškega uprašanja izdeluje se — kakor se poroča iz Beograda — v ministru notranjih del posebna uredba o regulaciji plač nižjega policijskega osebja. Ta uredba predvideva znatno zvišanje plač in dveletno službo v enem razredu. Izjemoma pa zamorojo uslužbenci ki se odlikujejo s svojim delom in s svojo moralno kvalifikacijo, napredovati tu-ti pred določenim rokom.

*** NOGOOMETNE TEKME.** V nedeljo dne 20. t. m. ob 15. uri: Ilirija: Rapid, predtekma Ilirija rez.: Hermes ob pod 14. uri. Z ozirom na žalno manifestacijo gre del prebitka nedeljjskih tekem v korist «Jugoslovanske Matice». Vstopnina: sedeži I. vrste 5 dinarjev, 3. vrste 3 dinarje, stojišča 2 dinarja; članske in dijakke vstopnice proti legitimaciji 1 dinar. — Ob otvoritvi nogometne sezone nekaj navodil za občinstvo: Gledalci naj v nobenem oziru ne vplivajo na sodnika in gledalce, ker s tem le škodujejo igri. Pač pa naj razsodni gledalci, ki razumevajo spornost disciplino, v slučaju potrebe primerno vplivajo na oni del publike, ki se obnaša nepravilno. V splošnem se je na spornem prostoru ravnati po odredbah rediteljev.

*** FINGIRAN ROMARSKI NAPAD.** Pod tem naslovom smo objavili poročilo iz Slovenske Bistrice o aferi, ki je predmet kazenske preiskave, katere še ni zaključena. Z ozirom na omenjeno poročilo se nam od druge strani javlja, da krošnjar Alojzj Mastek «ni simuliral blaznosti», marveč da je po izjavi zdravnikov zaradi velike razburjenosti pri napadu doblil hud živčni napad, od katerega poslediče doelej še ni okreval. Denar je nosil na potovanju zaradi večje varnosti v nogavicah in je bil njegova last. Vse drugo — pravi naš informator — bo doglana preiskava.

*** POŽAR V IDRJIJ.** Pred par meseci je posestnici Mariji Likar v Idriji pogorel hlev in vsa živina ter streha domače hiše. Le kozolec ji je še ostal. Pretečeno nedeljo ponoči pa je povorel tudi kozolec, les, ki je bil pripravljen za popravilo, vozovi, krma in razno gospodarsko orodje. Sumi se, da je zlohna roka zanelata požar slej ko prej. Posestnica ima ogromno škodo.

*** REDKA SUŠA.** V celi zapadni Evropi je zavladala letos suša, kakršne ljudje ne pomnijo. Zenevsko jezero n. pr. se je nizalo toliko, da je sedaj njegova površina padla za pol metra pod normalni nivo. Kar pomnijo ljudje, se ni še konstatiral tolik padec vode. Največja suša, za katero se ve, je bila leta 1850., a tedaj se je površina jezera znižala samo za 36 centimetrov.

Gospodarstvo

LetoŇnja ozimina v Vojvodini in cene pšenice

Ozimina v Vojvodini kaže do sedaj jako dobro. Polja, posejana s pšenico in z rižo, so gosto pokrita. Pred nekaj tedni se je v trgovaških krogih razširila vest, češ da je letoŇnja ozimina slabo uspela. Izkazalo pa se je, da so bile te govornice razširjene iz špekulativnih namenov, ker so upali žitni veltrgovci, ki imajo polne zaloge, da bodo na ta način cene umetno držali ali pa še dvignili.

V dveh pretečenih letih je bila v Vojvodini pšenična žetev slaba. L. 1919. je ovirala dozorevanje žita neprestana mokrota. Pretečeno leto se je sicer še celo meseca junija upalo, da bo žetv prvovrstna. A uspela je samo slama, med jem ko je zrno ostalo jako lahko. Dobra banaška pšenična tehtla normalno 80 kilogramov na 100 litrov, lansko leto pa je tehtala povprečno le 74 kilogramov. Med tem ko se pridelav v dobrih letih 16 do 20 metrskih stotov pšenice na hektar, je zaostala lanska žetev skoro za polovico.

Se dobre tri mesece imamo do prihodnje žetve. Lahko pride do vse mogoče nezgode, predno bo žito pod streho. Rači tega bi bila sedaj vsaka prognoza preuranjena. Drugega se torej ne more nič reči, kakor da ozimina izvrstno kaže in da je vreme jako lepo, tako da more kmet tudi ostalo polje, ki ga ni uporabil za ozimino, pravočasno obdelati. In v resnici, ako se vozimo po Sremu in Vojvodini, vidimo, da so njive v lepem zelenju ali pa da se preoravajo. Upari moramo torej, da letos ne ostane nič polja neobdelanega.

Kljub temu, da kaže sedaj setev jako dobro, se vendar cene trdovratno držijo na visoki stopnji. Pšenica se vedno notira 9,50 do 10 K za kilogram, in koruza od 380 do 400 K za metrski stot. Veletrgovci z žitom in mlini v Vojvodini imajo velike zaloge nakupljenega žita, posebno pšenice. Ti pokupijo žito, ki ga pripelje kmet, po primerno visoki ceni, na drugi strani pa vržejo na trg samo toliko blaga, kolikor je neobhodno potrebno, da obdrži cene na sedanji visini. Ako bi morali ti špekulanti nenadoma vreči večje množine žita na trg, bi cene znatno padle.

Kako se bodo žitne cene v bodoče razvijale, je težko vedeti. Obče mnenje pa je, da stojima sedaj na višku in da navzgor ne pojdejo. Blizamo pa se mesecu maju. Mesec maj je že od nekdaj važen za žitne cene. Skoro vsako leto obeta žito meseca maja dobro žetev. Rači tega so v tem mesecu skoro vsako leto cene pšenice padle. Isti pojav je pričakovati tudi letos tem bolj, ker so sedanje cene radi dveh pretečenih slabih letin tako visoke. Vpoštevati je treba tudi okolnost, da je lansko leto Rumunija z žitom posejala le 40 odst. normalne površine in da radi tega ni mogla eksportirati mnogo pšenice. Tudi prekmorske zveze v južno in severno Ameriko so se tekom tega leta znatno zboljšale, tako da bodo mogle pasivno državo, pred vsem Avstrijo in Češkoslovaško, dobavljati žito iz Amerike po mnogo ugodnejših pogojih, kakor do sedaj. Pričakovati je torej, da bodo cene žita meseca maja, ako bo tedaj letina dobro kazala, znatno padle. Nadaljnji razvoj pa je odvisen v glavnem od dobe, ko žito dozoreva.

— Tvoronica keksov v Rogoški Slatini. Nov uspeh imamo zaznamovati na gospodarskem polju. Tvoronica keksov in prepečenca v Bizjak in drug, Rogoška Slatina, je razširila svoj obrat, ter postavila te dni za izdelovanje keksov najmodernejšje stroje. Produkcija keksov se more zvišati do 2000 kg na dan. Tvrdisi, ki je zbog svojih finih izdelkov znana, je omogočeno s tem nuditi svojim cenjenim odjemalcem najfinije in krasno izdelano blago po zelo nizkih cenah! Znano zavilnišče Rogoška Slatina je pridobilo s tvrdno na slovesu; saj se nahaja v njeni sredini prva najmodernejšja tvornica keksov v Jugoslaviji.

— Proga Kočevje—Brod. Dne 15. t. m. se je zgledala deputacija interesentov v ministru saobračaja radi predkoncesije za prog Kočevje—Brod. Pomočnik ministra saobračaja g. Jelič je ponovno izjavil, da bode konsorciju predkoncesija podeljena.

— Izvoz ozveznic predvojnih posojil prepovedan. Delegacija ministru finance v Ljubljani objavlja uradno: Gospod finančni minister je z odločbo D. br. 1881 z dne 12. marca 1921 odredil, da je do nadaljnje odredbe prepovedan izvoz ozveznic in kuponov predvojnih posojil kraljevine Srbije iz ozemlja naše kraljevine in da se vsako protivno postopanje kaznuje po členu 181 finančnega zakona za leto 1920/21.

— Razlasiitev velikih gozdnih kompleksov. V četrtke dopoldne so se v Beogradu sestali na sejo demokrati in radikalni poslanci, ki so člani ustavnega odbora. Sklenili so, da se razlase vsi veliki gozdni kompleksi, ki naj preidejo v last države, oziroma v last samoopravnih korporacij. Gozdi, ki so last tujih oblasti, postanejo last naše države brez kakve odškodnine.

— Brzojavna pristojbine. Od 1. aprila dalje bo stala brzojavna blanketa 80 vi-

narjev. Brzojavi ob nedeljah in praznikih bodo trikrat dražji kakor dosedaj. Izde-lan je edinstveni pravilnik o brzojavnem prometu za celo kraljevino.

— Prepovedani sejmi. V celjskem političnem okraju so radi koz do preklica prepovedani vsi sejmi.

— Zborniškega dne v sredo v Mariboru ne bo.

— Berlinski trg v tednu od 13. do 20. marca. t. l. (Tedenski poročilo.) Vseled nejasnosti v zunanji politiki, posebno radi grozeče 50odstotne oddaje izvoza, se je pokazala v preteklem tednu na trgu rezerviranosti, ki se je vseled bližajočega glasovanja v Zgornji Sleziiji še stopnjevala. Dolar se je plačeval po 62,75 mark. Na kovinskem trgu se je srebro nekoliko pocenilo od 950 na 945 mark za kilogram. Elektrolični baker se je plačeval nekoliko ceneje s 1772 markami za 100 kilogramov, med tem ko je ostala cena aluminija neizpremenjena 2825 mark. Sirov cink v prostem prometu je bil nekoliko dražji (577 mark). Na produktnem trgu: grah (debel) 130 do 140 mark, drobnj 120 do 125 mark, laneno seme je padlo za 30 mark na 240 do 260 mark. Tudi koruza se je plačala znatno nižje, in sicer prromptno blago 139 mark, mareno pa 135, za mesec april pa 122 mark. Trdne cene so bile glede riža: Burna 4,25 mark za kg riž v drobcih 3,20 mark. Amerikanski bombaž, ki je notiral že pred enim tednom 18,75 mark kg, se je nekoliko pocenil in stal 18,50 mark kg. Nadaljnjo pocenitev je prinesel pretečeni teden pri kozah. Goveje kože so stale brez glave 5,46 mark, za glavo 6 do 7,8 mark, telečje kože od 12,50 do 14 mark za pol kilograma.

— Moka za Avstrijo. Iz Newyorka je prispel v Trst parobrod «Predsednik Wilson» z 7000 vrečami moke v vrednosti 20 milijonov avstrijskih kron, kot dar «American Joint Distribution Comitte» siromanskemu prebivalstvu Avstrije. Del te moke je namenjen tudi siročadi Češkoslovaške.

— Elektrifikacije Madžarske. Mesto Turkeve se je obrnilo na švicarsko vlado, da jo zainteresira za ustanovitev velikih električnih naprav za več stotisoč ha obsegajoča posestva v okolici mesta. Poljedelska dela bi se izvrševala s pomočjo električnih strojev, zidali bi veliko ozkotirno železnico, tovarne za špilit, sladkor in tekstilne izdelke, opekarne itd. Investicijski kapital bi znašal več sto milijonov kron, kateri znesek bi poljedelci kompenzirali s poljedelskimi produkti. Za ta projekt se zanima tudi budimpeštansko holandsko poslaništvo. Svica je dva taka projekta že realizirala, enega v Nemčiji, drugega v Egiptu in je v nekaj letih donosnost zemlje dvignila za 25 do 30 odst.

Sorza 19. marca

Praga, devize: Berlin 121 do 123'50, Curih 1322'50 do 1326'50, Milan 302 do 304, Newyork 75'12 do 76'12, Beograd 209'50 do 211'50, Dunaj 10'90 do 11'90, Zagreb 52 do 53, Budimpešta 21'37 do 22'37. — Valute: dolar 74'12 do 75'12, dinarji 201'50 do 202'50, avstrijske krome 10'90 do 11'90, funti 296'50 do 298'50, franki 529'50 do 532'50, lire 299 do 301, švic. franki 1318'50 do 1321'50, marke 121 do 123'50.

Curih, devize: Berlin 9'25, Newyork 576'50, London 22'57, Pariz 40, Milan 23'40, Praga 7'60, Budimpešta 1'675, Zagreb 4'—, Bukarešta 8, Varšava 0'65, Dunaj 1'65, avstrijske krome 1'—.

Berlin, devize: Italija 250'95 do 251'75, London 243'75 do 244'25, Newyork 62'055 do 62'195, Pariz 433'50 do 433'95, Svica 1078'90 do 1081'10, Dunaj 17'73 do 17'77, Praga 82'25 do 82'45, Budimpešta 17'68 do 17'72.

Vremensko poročilo.

Ljubljana 396 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Temperatura v zraku	Temperatura v vodi	Veljavi	Nabo	Pastirica
19. marc	7. uri 14. uri 21. uri	7,4 - 8,4 7,0 - 8,0 7,0 - 8,0	6,3 6,6 6,2	sl. sevrvh. sl. ug. vrh. sl. jgpa.	mega jasno pol. obl.	0,3

Srednja večerajša temperatura 8,0, normalna 4,2
Vremenska napoved: več obl. jzino vreme
Sciuce važna ob 6:04 zahaja ob 18:12

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij «Jutra»
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

DOBER DAN! in nikakih bolečin ne bodete imeli, če uporabljate Fellerjev Elsa fluid in Elsa kroglice. 6 dvojnatih ali 2 špeciialni steklenici Elsa fluida 42—K 6 škatljic Elsa-kroglic 18—kron. Ideal vsch sredstev za negovanje lepote so Fellerjeva obrazna pomada močnejše vrste 15—K. Fellerjevo pravo medicinalno lilijno mlečno mlo za znamko «Elsa» 19—. Fellerjeva-Tanokina pomada za rast las, veliki lonček 15—K. — Tudi vsi drugi Elsa izdelki tvrdke Eugen V. Feller Donji Stubići, Elsa trg št. 351 na Hrvaškem so vseskozi zanesljivi in priporočljivi.

Zlatorog

„ZLATOROG-MILO“

je izdelek samo prvovrstnih sirovine, vsebuje 66% maščobne kisline.

Glavno zastopstvo za Kranjsko:

517

R. Bunc in drug, Ljubljana, Gosposvetska c. 7.

Zlatorog

Sviloarske ure, zlatnine in srebrnine nudi strokovni urar F. Korošec, Sv. Florijana ulica 31. Vsako popravilo se izvrši vestno z garancijo. Staro zlato in srebro se vzame v zameno. 227 52-26

Vajenec, priden in pošten, se sprejme v krojaško obrt. 507 Henrik Piller, Prečna ulica 4. 3-3

639 **Gostilničarji, pozor!** 3-1

Lesene pipe za vino vseh velikosti, najboljše kakovosti, kakor tudi medone pipe za vodovod itd. nudi A. Sušnik, železnina, Zaloška c. 21, Ljubljana.

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica IVAN BRICELJ, Dunajska cesta 18, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno. 52 53-28

Nova dvokolesa, različne pnevmatike, šivalni stroji in vsakovrstni deli po ceni pri Batjolu, Ljubljana, Stari trg 28. Sprejemajo se dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji itd. v popravilo. Mehanična delavnica Karlovska cesta št. 4. 273 12-6

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 522 28

Ant. in Jož. Brajer-Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

G. F. Jurásek uglaševalec glasovirjev v Ljubljani Wolfova ulica 12. 527 19-19

527 19-19

Stavbeno podjetje

Jakob Vodopivec Zagorje ob Savi

Izvršuje vsa v svojo stroko spadajoča dela po najnižjih dnevih cenah.

Izdeluje načrte in proračune pri poveritvi dela brezplačno. 480 5-3

Pri premogokopu v Sloveniji se sprejme 540

gradbeni stavbenik kot gradbeni vodja.

Tozadavne ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtovo plače se naj vpošljejo na upravništvo „Jutra“ pod geslo „Stavbenik“.

Vino izbrano, naravno, belo ali rdeče, novo ali staro, po vrlo nizki ceni na malo ali veliko, pošilja v poslanih sodih Ciglar, trgovina vina, Stubica, Hrvaško, Zagorje. 329 50-18

DRAGO BESELJAK Anončni in Informačni zavod, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Delavnica za moderna in umetna klepana kovilska dela, umetno in stavbo ključavničarstvo (Treibziseleur), prevzema vse v to stroko spadajoče predmete in popravila. 70 Priporoča se 495 3-3
Ivan Ponikvar, Ljubljana Konjuška ulica št. 1.

Pečarija Menges

ima vedno v zalogi vsakovrstne sobne, kmečke

peči in štedilnike

kakor vse v to stroko spadajoče 74 potrebščine. 524 4-1

Cene nizke! Cene nizke!

R/70 **Hiša** 2-1

dvonadstropna z devetimi stanovanji (eno takoj prosto), veliki vrati, obsežnim vrhom v bližini južnega kolodvora, sposobna za špedicijsko podjetje, se pod ugodnimi pogoji prodaja. Ponudbe na Anončni zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana.

Pritlična hiša

skoraj nova, z vrhom, 5 sob, kuhinja, klet, mizarška delavnica, vodovod in elektrika, v bližini Ljubljane, se prodaja. Ponudbe na Anončni zavod DRAGO BESELJAK, Ljubljana. 2-1

Jadranska montanska družba

Brzjavni: „Montana“ d. z o. z. Telefon št. 9.

Ljubljana, Zvonarska ulica 5 (J)

Prodaja in kupuje Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko. 469 25-3

na debelo: Import. Eksport.

Trgovina z Nemčijo! **TRIGLAV, G. m. b. H.** **DRESDEN-A, Zinzendorferstraße 2b.** Brzjavni naslov: Triglav, Dresden. Telefon št. 10.510. 879 **Največje ugodnosti!** 6-3

Ure, zlatnine in srebrnine 161 kupite najceneje pri tr-dki: 52-27
Ivan Pabiž, Ljubljana, Stari trg 20.

Prodaja se iz proste roke lopo posestvo z vinogradom in lepim gozdom ter sadnim vrhom, četr ure od rudnika in postaje Krmelj, Dolenjsko. Cena 90.000 K. Več se izve pri posestniku Janozu Starina, Gabrjele št. 25, pošta Krmelj, Dolenjsko. 536

Klobuke in slamnike vseh vrst, od preprostih do najfinjših nudi vedno v zalogi tovarna klobukov in slamniov

Franc Cerar v Stobu pošta la želez. postaja Domžale pri Ljubljani. V popravila prevzema tudi vsa tozadavna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani prevzema vsa naročila in moderniziranje tvirka Kovačovič i Tršan v Prešernovi ulici št. 5, kjer se sprejema 304 v sredo in v soboto. 20-7

SO rudarjev (samcev)

potrebuje državni rudnik. Biti morajo po poklicu rudarji.

Ponudbe na Upravo Senjskih Rudnika, Srbija. 4-2

Zahtevajte v kavarnah, gostilnah, brivnicah in javnih lokalih „JUTRO“

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Kamnoseki se iščejo za kamnolom v Podpeči. Vpraša se pri 537 2-1
Stavbeni družbi, Ljubljana Levstikova ulica št. 19.

Mestni stavbenik **IVAN BRICELJ** Ljubljana, Slomškova 19
Telefon 527 473 5
se priporoča za vsa gradbena dela, za napravo načrtov in proračunov. - -

F. BRUMAT Ljubljana 426 52-38
Manufaktura in tkanine Mestni trg 25/I. Konkurenčne cene!

I. SANDRIN LJUBLJANA. 244 26-6
Velika zaloga vsakovrstnega **usnja** kož, podpiatov, gonilnih jermenov in boksa na debelo Mestni trg 6.

GRIČAR & MEJAČ Ljubljana, Prešernova ulica šte. 9. Največja zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. Blago za obleke in plašče. Obleke po meri se zgotovijo točno po naročilu. **Konfekcija za dame.**

Najmodernejše obleke, površnike za gospode, kostume, pomladne toalete za dame. Obračanje oblek, moderniziranje kostumov v osmih dneh. Lastna zaloga najfinejšega blaga in žimic (RoBhaar) za obleke. Uradništvu obleke na obroke! Cene delu za moške obleke 600 K, ženske kostume 650 K. **S. Potočnik, Šelenburgova ulica 6/I, Ljubljana.**

: Jadranska banka : sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. **Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.** Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Zrst, Wien. 9 52-29
Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

Sila nas uči štediti! Zelo uporabljajo izkušene gospodinjice samo kot najboljšo preizkušeno, pravo **„Schichtovo milo“** z znamko „Jelen“, za pranje perila, kakor tudi za vsako drugo snajenje v kuhinji in hiši. Milo z „JELENOM“ dobiva se sedaj povsod v naslednjih velikostih: 1/4 kg komadi, 2-delni. 1/2 kg komadi, 4-delni. Zastopstvo za Slovenijo ima tvrdka J. Globočnik in drug v Ljubljani. 312 6-6

